

הזכות לחלום

Category: וארא, שמות

משה מגיע לעם-ישראל ובשורה בפיו: 'הגאולה קרבה!' אולם דבריו נתקלים באדישות וב'קוצר רוח' של העם. העבודה המייאשת במצרים לקחה מהיהודים את הרוח והיכולת לחלום על גאולה ושחרור. לחלום יש כוח לשנות מציאות, וזה אלפי שנים שיהודים חולמים ומתפללים לבוא הגאולה, במהרה בימינו.

ארץ-ישראל: המקום הבטוח בעולם

העולם עומד ומשתאה מקצב החיסונים בישראל: עד היום התחסנו כבר כשני מיליון ישראלים. במדינה שבה יש יותר מתשע מיליון תושבים זה יותר מ-עשרים אחוז.

כשלוקחים בחשבון שלא מחסנים צעירים מתחת לגיל 16 שהם כשני מיליון נפשות בערך, אז האחוזים כבר הרבה יותר גבוהים. בנוסף לכך ישנם יותר מחצי מיליון ישראלים שכבר נדבקו מקורונה וממילא יש להם נוגדנים, מה שמוריד עוד יותר את המספר של אלו שעדיין צריכים להתחסן, ואם כן, זוהי המדינה שבאחוזים יש שם את המספר הגדול ביותר של תושבים שחוסנו בהשוואה לכל מקום אחר בעולם.

בעצם ישראל הפכה ל'קייס סטודי', כלומר, ישראל היא המקום שבו מנסים לבדוק בפועל האם החיסון אפקטיבי, ומהו אחוז האוכלוסייה שצריך להתחסן כדי לעצור את התפשטות הווירוס.

בנוסף לכך, לישראל יש מידע שנאסף במחשבים של קופות החולים על כל אדם שמתחסן, כך שבעתיד יוכלו לדעת מה היו ההשפעות של החיסון על בריאות הציבור ועל תופעות לוואי, האם זה באמת גורם למחלת האלצהיימר וכו'. בקיצור, ישראל הפכה ל'מגרש מחקרים עולמי', והעולם כולו מצפה לשמוע כל יום איך החיסון משפיע בארץ היהודים.

נשאלת השאלה, איך זה שישראל הצליחה במקום שבו כל העולם נכשל.

התשובה הראשונה טמונה בדברים שהרבי חזר ואמר פעמים רבות, על ארץ ישראל נאמר "ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב) [?](#) בארץ ישראל אומר הרבי ישנה "שימת לב מיוחדת" של הקב"ה, ולכן לא פלא שהם זוכים להגנה מיוחדת, גם בנושא החיסונים.

לפני כמה חודשים התקיים באיטליה כינוס מיוחד בן שלושה ימים בשם "תחיה" או "לידתה של איטליה". מטרת הכנס הייתה לדון כיצד להזיז את גלגלי הכלכלה באיטליה. את הנאום המרכזי בכנס הפתיחה נשא שגריר ישראל באיטליה מר דרור אידר. המארגנים אמרו לו שהם רוצים

ללמוד מהניסיון ההיסטורי של העם היהודי כעם שקם לתחייה בארצו, ושנאמו יעסוק בכך.

הוא אמר שלכותרת של הכנס, "תחיה", יש יותר ממשמעות אחת. אפשר לומר שהכוונה למוות שממנו מתעוררים לחיים, אבל גם התעוררות משינה היא מעין תחיה. ואז הוא שאל מה מבדיל בין אדם ישן לאדם מת, מלבד ההבדל הפיזי בין הישן שנושם ודם זורם בעורקיו. התשובה היא: החלום.

כשעם ישראל הוגלה מארצו חכמינו ידעו שהם עוזבים כדי לחזור חזרה לארץ ישראל, ולכן, כדי שעם ישראל לא יאבד את הזהות היהודית ואת הקשר עם ארץ ישראל הוא חייב לחשוב ולחלום על השיבה לארץ ישראל.

חכמים שילבו את בקשת הגאולה בנוסח התפילה. רוב האנשים שמתפללים לבורא עולם, מבקשים מהקב"ה שייתן להם בריאות, פרנסה ואריכות ימים. חכמי ישראל שילבו בתפילה דבר נוסף: "ותחזינה עינינו בשובך לציון", תפילה שנחזור לארץ ישראל.

גם בדתות אחרות אנשים מודים לאלוקים על האוכל שהם אוכלים, זה נורמלי טבעי ומתבקש, אבל עם ישראל בנוסף לכך מבקש "ובנה ירושלים עיר הקודש", שהקב"ה יבנה את בית-המקדש.

מאז שיהודים הוגלו מארץ ישראל הם מעולם לא הפסיקו לחלום על חזרה לארץ ישראל, וזה מה שהחזיק אותם בגלות. כמו שהרבי אמר פעם בהתוועדות שיהודי הוא "בעל החלומות", אחרת הוא לא היה מסוגל לסבול את צער הגלות (תורת מנחם תשמ"ו ח"ב/ב237).

את המציאות משנים עם חלום

מה הפירוש לחלום? יש את המציאות שקיימת מול העיניים ויש את החלום, מה שאדם מדמיין שיקרה, דהיינו, הוא מעמיד את עצמו במצב שמעל למציאות.

מסופר על חסיד ששהה בכלא הרוסי ולפתע נזכר שזהו חג שמחת תורה. באותה שעה הוא וחבריו האסירים כרתו עצים ביער. פתאום הוא עצם את עיניו, פצח בניגון חסידי והתחיל לרקוד. כל האסירים התאספו סביבו ומחו כפיים. הם שמחו שהוא מרקד עבורם, אבל בעיני רוחו הוא היה בבית הכנסת בעודו רוקד יחד עם חבריו החסידים כשספרי התורה בזרועותיהם.

החלום נותן לנו את האפשרות לא להתפעל מהמציאות, גם אם היא כעת קשה. לכן יהודים מסוגלים לחשוב מחוץ לקופסא, כי הם לא נותנים למגבלות של המציאות להפריע להגשמת החלום.

נחזור לעניין החיסונים. בכל מגש חיסונים של חברת פיזר נמצאים אלף בקבוקים של חיסונים. בכל בקבוק יש חמש או שש מנות חיסון. על החיסון לשהות במקררים בעלי טמפרטורה קיצונית של מינוס 70 מעלות. ברגע שמוציאים את החיסונים מהמקררים הללו הם יכולים לשהות עד

כחמישה ימים בקור של מינוס 2 עד שמונה מעלות, לאחר חמש ימים התוקף שלהם פג. מאחר ובישראל ישנם הרבה ישובים קטנים והמדינה לא רצתה שיתבזבזו חיסונים לשווא, הגיעו לשיטה בהסכמת פייזר בה יפרקו את המגשים למספרים קטנים יותר וכך לא יפסידו חיסונים שלא נוצלו.

בנוסף לכך, כשפותחים את בקבוקון החיסון ומערבים בו תמיסת מלח שנקראת סלאיין, זה צריך להיות מוזרק לגוף האדם תוך שש שעות. באם לא השתמשו בזה בזמן הקצר הזה צריך להשמיד את החיסון. בישראל אם אין מבוגרים בסביבה הם מוציאים מיד הודעה בה קוראים לאנשים צעירים יותר לבוא ולהתחסן, העיקר של תתבזבז אפילו מנה אחת. זוהי דוגמא על מחשבה 'מחוץ לקופסא'.

וזה מביא אותנו לפרשת השבוע, שבה אנו ממשיכים עם סיפור יציאת מצרים. בפרשת שמות קראנו איך הקב"ה פגש את משה בסנה והפציר בו שהוא יהיה הגואל שיוציא את עם ישראל ממצרים. אחת הטענות של משה היו "והן לא יאמינו לי", בני ישראל לא יאמינו לו שהוא בא לגאול אותם. הקב"ה ענה לו: "מה זה בידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו ארצה¹ ויהי לנחש". מסביר רש"י מהי הסיבה שהמטה הפך לנחש דווקא: "רמז לו שסיפר לשון הרע על ישראל ותפש אומנתו של נחש" (ד, ג רש"י).

ואז שוב הקב"ה אמר לו "הבא ידך בחיקך² ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג". שוב מסביר רש"י: "אף באות זה רמז לו שלשון הרע סיפר באומרו לא יאמינו לי לפיכך הלקהו בצרעת כמו שמרים לקתה בצרעת על לשון הרע" (ד, ו).

ואכן, כשמשה אסף את זקני ישראל וסיפר להם שהקב"ה שלח אותו נאמר "ויאמן העם", הם דווקא כן האמינו ושמחו לשמוע שה' שלח אותו לפקוד אותם ולהוציאם מארץ מצרים.

לאחר מכן משה ואהרן הלכו לפרעה ואמרו לו: "שלח את עמי". הוא התרגז, ולא רק שהוא לא שלח אותם אלא עוד הכביד עליהם את העבודה: עד הפגישה עם משה הם היו מקבלים את התבן מהממשלה וממנו הם היו מייצרים לבנים, אולם מעכשיו הם היו צריכים לקושש את התבן לבד ועדיין לייצר את אותה כמות לבנים. המצב של בני-ישראל רק מחמיר. משה פנה לקב"ה ואמר: "למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתיני, ומאז באתי אל פרעה³ הרע לעם הזה", רק נהיה יותר גרוע. הקב"ה ענה לו: "עתה תראה⁴ כי ביד חזקה ישלחם" (סוף פרשת שמות).

כל יהודי נביא קטן

וכאן מגיעה תחילת פרשתנו וארא. ה' אומר למשה שהוא זוכר ברית אבות "ולכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם⁵ וגאלתי אתכם⁶ ולקחתי אתכם לי לעם⁷ והבאתי אתכם אל הארץ וגו'". זו הבטחה נפלאה לבני ישראל, ודברי ניחומין שלא נאמרו לפני כן, אבל כשמשה מסר את הדברים לבני ישראל נאמר "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (ו, ט).

הפירוש הפשוט הוא, שמרוב צרות ועבודה קשה נשימתם התקצרה, כמו שרש"י אומר: "כל מי שהוא מיצר, רוחו ונשימתו קצרה", הוא פשוט לא מסוגל לנשום בנחת. אבל למילה רוח יש יותר ממשמעות אחת. "קוצר רוח" פירושו שלא הייתה להם רוחניות, הם לא היו מסוגלים לראות מעבר למציאות הגשמית, משה רבנו בא ומספר להם שהקב"ה יוציא אותם ממצרים ויביא אותם לארץ המובטחת, אבל הם היו כל-כך חנוקים בצרות שלהם שלא הייתה להם אפילו את היכולת לחלום על משהו שמעבר למציאות היום יומית.

התלמוד אומר "החלום אחד מששים לנבואה" (ברכות נז, ב). דהיינו, כל אחד יכול להיות נביא מפעם לפעם, יש לנו כוח לחזות דברים שלא נראים מציאותיים. נאמר בספר תהלים "אל תגעו במשיחי" (קה, טו) ואומרים חז"ל "אלו תינוקות של בית רבן", "ובנביאי אל תרעו" אלו תלמידי חכמים" (שבת קיט, ב). כל ילד יהודי הוא משיח קטן והוא יכול להביא גאולה לעולם, המבוגר מגלה שמשיח הוא כבר לא יהיה אבל אולי מנצנצת בו נבואה מפעם לפעם. כשיש לאדם איזה חלום לבנות, ליצור, לשנות את העולם, אסור לו להתייאש. הרבה פעמים חלומות מתגשמים.

בקרוב ממש נזכה להתגשמות חלום הדורות, "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", החלום שקורם עור וגידים כל יום, והנה הוא מתגשם ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.